

SPORCU ALACAĞI DAVALARI

Antrenör ve Sporcu alacağı davalarının niteliği ve görevli mahkemelerin yasalardan dolayı farklı olması bu konuda birbirinden farklı yargı kararlarının varlığı, konu ile ilgili olarak özellikle “görev” ve “yetki” yönünden , tartışmaların olması, konuyla ilgili sorulara cevap vermesi açısından bu çalışmada değerlendirilecektir.

Diğer taraftan, sporcu-antrenör sözleşmelerinin iki tarafa borç yükleyen sözleşmeler olması açısından, “yetki” ve haklı veya hakısız fesihte Borçlar Kanunundan kaynaklanan haklı veya haksız fesih tazminatı, belirli, süreli sözleşmelere cezai şart eklenmesi , ve bu cezai şartın haklı-haksız fesih tazminatına etkisi gibi konular değerlendirilecektir.

DAVALARIN NİTELİĞİ

Sporcular ve antrenörler, sezon için belirli süreli olarak sözleşmeler imzalarlar. Borçlar kanununda tanımlanan hizmet sözleşmesinin özellikleri bu sözleşmelerde kendini bulur. İş kanununun 4/g maddesine göre sporcular , İş Kanunu kapsamı dışında yer almışlardır. Sporcuların neden iş kanunu dışında yer aldığı konusu ayrı bir tartışma konusu olup bu çalışmanın kapsamı dışında tutulmuştur.

Tarafalar arasında imzalanan sporcu sözleşmeleri iki tarafa borç yükleyen bir sözleşmedir bir taraf ,sporcu kulüp için maçlara çıkmak veya yarışmak , performansına dikkat etmek , maçlarda veya yarışmalarda kulübü adına en iyisini yapmakla yükümlü olurken , antrenör ise sporcuyu aktif spor yapması için hazırlamayı, takımı başarıya ulaştırmak için direktif vermek ve takımı ve sporcuların başarıya ulaşmasını sağlamak , diğer taraf kulüp sporcunun ve antrenörün bu edimine karşılık ,sporcunun veya antrenörün ücretini zamanında ödemek , sözleşme gereği başka edimleri varsa bunları yerine getirmek , örneğin başarılı bir performans sergilendiği zaman prim verilmesi öngörülmüş ise bunu vermek ile yükümlüdür. Bu edimlerin yerine getirilmemesi veya eksik yerine getirilmesi durumunda , tarafların imzaladıkları sözleşmeler dolayısıyla yüklendikleri edimleri yerine getirmemeleri ve bunun

karşısında diğer tarafın akdi tek taraflı feshetmesi, sözleşmelerin feshedilmesinden kaynaklı zararların tazmini ve alacakların alınması açısından bu çalışmanın konusunu oluşturan davaların açılması söz konusu olmaktadır.

Bu davalar ücret alacaklarının alınmasını içeren alacak davaları olacağı gibi, haklı veya haksız fesihden kaynaklı , zararların giderilmesini öngören tazminat davaları ve antrenörler sözkonusu olduğunda şartları varsa işçi alacaklarından kaynaklı , kıdem , ihbar , fazla mesai gibi kalemleri içeren davalar olabilir. Özellikle belirli süreli sözleşmelerin zincirleme yapılması sonucunda , belirsiz süreli sözleşmeye dönüşmesi durumunda bu tip davalar ile karşılaşmaktadır.

Bu davaları incelemeyen önce , davaların esasına girmeden uygulamada , bu davalar ile ilgili “görev” ve “yetki” konularını incelemekte fayda vardır.

GÖREV

Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 23.05.1960 gün, 11-10 sayılı ve 10.05.1974 gün ,3-44 sayılı kararı uyarınca , iş kanununun genişletici şekilde yorumlanamayacağını bu nedenle , sporcuların bu kanun kapsamı dışında kalmasının sadece sporcular için geçerli olduğunu, antrenörleri kapsamayacağını bu nedenle, sporcu alacaklarına ilişkin davaların hizmet akdinden kaynaklı davalar olması sebebiyle asliye hukuk mahkemelerinde , antrenörlere ilişkin davaların ise işçi –işveren ilişkisinden kaynaklı iş sözleşmesi niteliğinde olmasından dolayı iş mahkemelerinde görülmesinin gerekliliği ortaya çıkmıştır.

Nitekim , Yargıtay9 Hukuk ve 22. Hukuk Dairelerinin verdiği kararlarda da, sporcu alacağı ve antrenör alacağı davalarında , görev ile ilgili emsal kararlar vermiştir. 22. Hukuk Dairesi 28.05.2013 tarihinde verdiği, 2012/23322 E, 2013/12675 K sayılı kararında¹, “Antrenör, sahip olduğu bilgiyi bilim ışığında sporcunun başarısı için kullanan, bu bilgileri spor becerileri ve stratejisi ile birleştiren kişidir. Teknik direktör ise eğitim sonucu aldığı teknik bilgileri sporcunun ve doğal olarak takımın başarısı için ortaya koyan, bu bilgileri strateji ve eğitici kimliğini kullanarak spor becerileri ile birleştiren ve bunları antrenör ve yardımcıları aracılığı ile uygulatan , eğiten, bu anlamda direktif veren kişidir.

¹Y. 22. HD. 28.05.2013 günlü, E. 2012/23332, K. 2013/12675 sayılı kararı (yayınlanmamıştır)

Yargıtay İctihadı Birleştirme Genel Kurulu'nun 23.05.1960 gün, 11-10 sayılı ve 10.05.1974 gün ,3-44 sayılı kararı uyarınca , özellikle iş hukukunda istisnai hüküm genişletilerek değil, dar yorumlanması gerekir .İşçiler yararına düzenlenen hükümlerin,işçiler yararına yorumlanması asıldır.

Yukarıdaki tanımlar ve içtihadı birleştirme kararları ışığında, sporla uğraşan sporcunun İş Kanunu kapsamında kalmadığı açıktır.Ancak doğrudan aktif spor yapmayan, sporcuyla aktif spor yapması için hazırlayan antrenör ile aktif görevi daha çok direktif vermek olan ve takımı başarıya ulaştırma görevi de bulunan teknik direktörün sporcu sayılmaması ve iş kanunu kapsamında bir işçi olarak kabul edilmesi gerekir . Bu nedenle antrenör veya teknik direktör ile kulüpleri işveren arasındaki iş sözleşmesinden kaynaklanan uyuşmazlıkların iş mahkemesinde görülmesi gerekir.” İctihadı birleştirme kararı devam ederek , uyuşmazlığa uygulanacak hukuku da işaret etmektedir. “...Ancak antrenör , teknik direktör, idareci , masör, ve benzeri elemanlar ile kulüpleri arasında çıkan uyuşmazlıklarda, özel yasal düzenlemeler dışında İş Kanunu hükümlerinin uygulanmasına engel bir durum bulunmamaktadır”.

Diğer taraftan Yargıtay 20. Hukuk Dairesi 2006/702 E. 2006/1753 K ve 16.02.2006 tarihli kararında, tam tersi bir yorum yaparak, “..Antrenör davacının 4857 S.Y'nın 4/g maddesi kapsamında sporcu vasfı taşıdığıının anlaşılmasına göre uyuşmazlığın çözümünde iş yasası uygulanmayacağı “ yönünde tam tersi uygulamayı işaret eden bir kararı bulunmaktadır.² Bu kararda antrenöre iş kanunu hükümlerinin uygulanmayacağı yönündeki değerlendirme , Yargıtay 20 Hukuk Dairesi tarafından hiçbir gerekçeye dayandırılmamıştır. Oysa Yargıtay 22. Hukuk Dairesinin ve 9. Hukuk Dairesinin kararlarında , antrenörün, iş kanunundan faydalanacağı, Yargıtay İctihadı Birleştirme Genel Kurulu'nun 23.05.1960 gün, 11-10 sayılı ve 10.05.1974 gün ,3-44 sayılı kararı uyarınca , özellikle iş hukukunda istisnai hüküm genişletilerek değil, dar yorumlanması gerekir . Şeklindeki kararı gerekçe gösterilerek , karara bağlanmıştır.

Sonuç olarak, Yargıtay 9. Hukuk Dairesinin³ ve 22. Hukuk Dairesinin son yıllarda verdiği kararlarda, sporcunun İş Kanunu 4/g maddesi gereğince ,iş kanunu

² Yargıtay 20. Hukuk Dairesi 2006/702 E. 2006/1753 K ve 16.02.2006 tarihli kararı. (yayınlanmıştır)

³ Yargıtay 9. Hukuk Dairesi 2003/19877 E. , 2003/20178 K. ve 08.12.2003 tarihli kararında, “1475 sayılı yasanın 5. Maddesine göre sporcular iş yasası kapsamı dışında bırakılmışlardır. Davacının durumunun değerlendirilmesi için”sporcu ve antrenör” tanımlarının açıklığa kavuşturulması gerekir.Yasada sporcu olarak

kapsamı dışında değerlendirilmesi ve uyuşmazlığa Borçlar Kanununun Hizmet Akdine ilişkin hükümlerinin uygulanması nedeniyle Asliye Hukuk Mahkemelerinin görevli olduğu, Antrenör için ise , İş Kanununun dar yorumlanması nedeniyle , İş Kanunu kapsamında değerlendirilmesi ve , antrenör için görevli mahkemenin İş Mahkemeleri olduğu görüşü ağırlık kazanmıştır.

Kanımla bu değerlendirme doğru bir değerlendirmedir. İş Kanunu 4/g maddesindeki açık istisnai hüküm nedeniyle sporcular iş kanunu kapsamı dışında yer alırken , hakkında hiçbir istisnai hüküm bulunmayan antrenör iş kanunu kapsamında değerlendirilmelidir.

Mahkemelerin “görev” ile ilgili olan diğer bir husus.Futbola özgüdür. Bu konunun da ayrıca açıklanmasında fayda vardır. 3813 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunun , Tahkim Kurulu ve görevlerini düzenleyen 13 ve 24. Maddesi , 04.12.2007 tarih ve 26720 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 29.11.2007 tarih ve 5719 sayılı kanunun 10. ve 11. Maddeleri ile değiştirilmiş, yine bu kanunun 9. Maddesi ile de kanunun 12. Maddesinden sonra gelmek üzere 12/A maddesi eklenmiştir. 3813 sayılı kanuna 5719 sayılı kanunla eklenen “Uyuşmazlık Çözüm Kurulu” başlıklı 12/A maddesinde, önce bu kurulun oluşumu , usulü ve çalışma usulleri açıklandıktan sonra, “Uyuşmazlık Çözüm Kurulu” , kulüpler ile kulüpler, kulüpler ile futbolcular, teknik direktörler , antrenörler, masörler ve müsabaka organizatörleri, oyuncu temsilcileri ile futbolcular, teknik direktörler , antrenörler arasındaki her türlü uyuşmazlıktan doğan veya futbolla ilgili olan

belirtilen kişilerin yarışma ve müsabakalara katılan şahıslar olarak kabul edilmesi gerekir.Antrenörün asıl görevi spor yapmak değil, sporcuları yarışma veya karşılaşmalara hazırlamaktır. Yani bir anlatımla antrenör , öğreten ve eğitim veren kişidir.Yasanın açık anlatımından da profesyonel sporcuların istisna kapsamına alındıkları anlaşılmaktadır.Davacı antrenör olarak hizmet akdi ile çalıştığına göre, işveren ile aralarında çıkan uyuşmazlıkta görevli mahkeme iş mahkemesi olduğundan, mahkemenin vermiş olduğu görevsizlik kararı hatalıdır.”

Yargıtay 9. Hukuk Dairesi, 2010/45651 E. , 2010/35814 K. , 02.12.2010 tarihli kararında, 4557 sayılı kanunun geçerli olduğu zaman verilmiştir. “Davacı ,kıdem ve ihbar tazminatı alacaklarının ödetilmesine karara verilmesini istemiştir.. İster özel hakem ister genel mahkemede görülsün sporcu ile kulüp arasında alacaklarla ilgili uyuşmazlıkta iş kanunu hükümlerinin uygulanması olanağı bulunmamaktadır.Ancak antrenör , teknik direktör, idareci , masör ve benzeri elemanlar ile kulüpleri arasında çıkan uyuşmazlıklarda, bağlı buldukları federasyonun özel hükümleri dışında iş kanunu hükümlerinin uygulanmasına engel bir durum yoktur.Davacının voleybol antrenörü olarak çalıştığı anlaşılmaktadır.Doğrudan aktif spor yapmayan, sporcuyla aktif spor ayırması için hazırlayan antrenörün İş Kanunu kapsamında işçi olarak kabul edilmesi gerekmektedir.Dairenin son kararı bu yöndedir.Buna göre davacının iş sözleşmesi ile çalıştığı kabul edilerek uyuşmazlığın esası hakkında bir karar vermek gerekir.”

uyuşmazlıkları , tarafların başvurusu üzerine münhasıran yetkili olarak inceler ve karara bağlar hükmüne yer verilmiştir.

Bu hükümden de anlaşılacağı üzere TFF uyuşmazlık Çözüm Kurulu , futbolcuların ve diğer sùjelerin alacaklarına ve sözleşmelerine ilişkin uyuşmazlıklarda, görevlidir. Bu dönemde , TFF , tabi teknik direktörler ile futbolcular , kulüpler, adli mahkemelere başvuramamaktadırlar. Uyuşmazlık Çözüm Kurulunun , kararlarınıitemyizen inceleme görevi de Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kuruluna verilmiştir.

Ancak 5719 sayılı kanunla değişik 3813 sayılı kanun, 16.05.2009 tarihinde yayımlanarak yürürlüğe giren 5894 sayılı TFF Kuruluş ve Görevleri hakkında Kanun ile yürürlükten kaldırılmıştır.5897 sayılı kanun ile uyuşmazlıkların çözüm yeri olarak ilk derece hukuk kurulları , bunların arasında Uyuşmazlık Çözüm Kurulu da yer almaktadır.Üst derece olarak da Tahkim Kurulu gösterilmiştir. Ancak , bu kurulların görevine girecek uyuşmazlıkların nelerden ibaret olduğu konusunda açık bir düzenleme getirilmemiştir. Bu düzenleme TFF Ana Statüsüne bırakılmıştır. Uyuşmazlık Çözüm Kurulunun görev ve yetkileri Futbol Federasyonu Ana Statüsünde belirlenmiştir.

TFF Ana Statüsünde , TFF Genel Kurulunca yapılan değişiklik 21.07.2011 tarih ve 280001 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Ana Statünün 21.07.2011 tarihli Resmi tarihli Resmi Gazetede yayımlanıp yürürlüğe giren değişik 56. Maddesinde , “1. Fıkra, kulüpler, futbolcular, teknik direktörler,antrenörler, futbolcu temsilcileri, sağlık personelleri, ve müsabaka organizatörleri aralarındaki, futbolla ilgili her türlü sözleşmeden doğan ihtilafların çözümü için uyuşmazlık çözüm kurulunun yetkisini kabul edip etmemekte serbesttirler. Uyuşmazlık Çözüm Kurulunun yetkili olabilmesi için , tarafların ihtilafın ortaya çıkmasından sonra Kurulun yetkisini yazılı olarak kabul etmeleri şarttır. Bununla birlikte sportif cezalara, yetiştirme tazminatlarına ilişkin ihtilaflar münhasıran uyuşmazlık çözüm kurulunun önünde çözülür. Bu kararlara karşı ancak Tahkim Kuruluna itiraz edilir.” Şeklinde bir düzenleme getirmiştir.

Sonuç olarak bu düzenleme ile Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'nun ihtiyari Tahkim ve Mecburi Tahkim olmak üzere iki ayrı görevi olduğu, sadece sportif cezalara ve yetiştirme tazminatlarına ilişkin uyuşmazlıkların mecburi tahkim olarak

Uyuşmazlık Çözüm Kuruluna gideceği, buna karşılık diğer uyuşmazlıkların ise genel hükümlere ve tarafların anlaşmalarına bağlı olarak, tarafların ihtilafın doğmasından sonra yazılı olarak Uyuşmazlık Çözüm Kurulunun görevini kabul etmeleri durumunda ancak ihtiyari tahkim olarak uyuşmazlığa bakıp sonuçlandırabileceği anlaşılmaktadır.

Geçici 1. Madde uyarınca , ayrıca henüz karara bağlanmamış ihtilaflarda taraflar Uyuşmazlık Çözüm Kurulunun ihtiyari yetkisini kabul edip etmediklerini 10 günlük kesin süre içinde bildirmeleri, gerekmektedir.Taraflar uyuşmazlık çözüm kurulunun yetkisinin yazılı olarak kabul etmeleri halinde yeni oluşturulacak hakem heyeti tarafından ihtilaf çözümlenecek ve karara bağlanacaktır. Görev konusu kamu düzenine ilişkindir, ve mahkemelerce davanın her aşamasında gözetilir. Dolayısıyla genel mahkemelerde açılan davalarda dosya , taraflar arasında uyuşmazlık çözüm kurulunun görevini kabul ettiklerine dair yazılı bir anlaşma olmaması durumunda , davanın niteliği itibariyle davaya bakmaya Asliye Hukuk Mahkemeleri görevlidir. Nitekim Yargıtay 13. Hukuk Dairesi 2012/13242 E, 2012/21525 K sayılı ve 12.03.2012 tarihli kararı da aynı yöndedir.⁴

Sonuç itibariyle, sporcuların İş Kanununun 4/g maddesindeki istisnai hükümlerden dolayı , İş Hukuku kapsamı dışında oldukları ve alacaklarına ilişkin olarak Borçlar Kanununun Hizmet Akdine ilişkin düzenlemelerin geçerli olduğu bu8 nedenle Asliye Hukuk Mahkemelerinin görevli olduğu, antrenörler , masörler , sağlık personeli ve diğeryardımcı personel için , yerleşik Yargıtay Kararlarından da anlaşılacağı üzere, İş Kanununun dar yorumlanması nedeniyle , iş kanunu kapsamında değerlendirilmesi ve görevli mahkemelerin İş Mahkemelrioldğu sabit olmuştur.

Futbolcular bakımından ise TFF Ana Statüsünde , TFF Genel Kurulunca yapılan değişiklikten sonra , uyuşmazlık çözüm kurulunun görev ve yetkilerini düzenleyen TFF Başkanlığı Statüsünün 56. Maddesi değiştirilerek, uyuşmazlık çözüm kurulunun görev ve yetkisi ihtiyari hale getirilmiştir. Bu durumda taraflar arasındaki ihtilafın ortaya çıkmasından sonra, taraflar arsında yazılı bir anlaşma yoksa , taraflar Uyuşmazlık Çözüm Kurluna gidemezler.Bu durumda görevli mahkeme Asliye Hukuk Mahkemeleridir.

⁴Yargıtay 13. Hukuk Dairesi 2012/13242 E, 2012/21525 K sayılı ve 12.03.2012 tarihli kararı (yayımlanmamıştır)

Burada belirtilmesi gereken önemli bir nokta, tarafımdan yazılan “sporcu alacağı davaları” isimli makale, 2014-2015 yılında kaleme alınmış ve 2015 yılı başında yukarıdaki hali ile Ankara Barosu Akın ATAKSOY Armağanı, kitabında yayınlanmıştır. Ancak geçen süre zarfında, Türkiye Futbol Federasyonu, Uyuşmazlık Çözüm Kurulu Talimatında değişiklik yapılmış ve, Kulüpler , kulüpler ile futbolcular, profesyonel teknik adamlar, antrenörler, futbol menajerleri, futbol menajerleri ile futbolcular, profesyonel teknik adamlar arasında sözleşmeden doğan futbolla ilgili tüm uyuşmazlıkların, tarafların başvurusu üzerine münhasıran görevli ve yetkili olarak inceler ve karar bağlar şeklinde değiştirilmiştir.⁵Bu talimatın yürürlüğe girmesi ile yukarıda bahsettiğimiz 24.08.2011 tarihinde yürürlüğe giren Uyuşmazlık Çözüm Kurulu Talimatı yürürlükten kalkmıştır.⁶

TFF tarafından hazırlanan bu talimat Yönetim Kurulu’nun 28.07.2015 tarih ve 3 sayılı toplantısında kabul edilmiş ve TFF’nin resmi internet sitesinde (www.tff.org) 01.08.2015 tarihinde yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. TFF Yönetim Kurulu, 29.09.2015 tarih ve 6 sayılı toplantısında bu talimata Geçici Madde 1’in eklenmesine karar vermiş ve bu ekleme 30.09.2015 tarihinde TFF’nin resmi internet sitesi olan www.tff.org adresinde yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. TFF Yönetim Kurulu, 27.10.2015 tarih ve 7 sayılı toplantısında bu talimatın 6. maddesinin b ve c bentlerinde, 7. ve 15. maddelerinde değişiklik yapılmasına karar verilmiş ve bu değişiklikler 02.11.2015 tarihinde TFF’nin resmi internet sitesi olan www.tff.org adresinde yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.⁷

TFF Statüsü’nün 55. ve 56. maddelerinde Uyuşmazlık Çözüm Kurulunun yargı yetkisine ilişkin olarak getirilen değişiklikler yürürlük tarihi olan 11.07.2015 tarihinden önce adli yargıda açılmış ve görülmekte olan davalar Uyuşmazlık Çözüm Kurulu’nun münhasır görevi kapsamında değildir. Statü değişikliğinin yürürlük tarihi olan 11.07.2015 tarihinden önce adli yargıda açılmış ve devam eden davalar yönünden mahkemeler görevli olmaya devam edecektir.⁸

Bu durumda, adli yargıda görülmekte olan davalar, talimatın yürürlük tarihi olan 11.07.2015 tarihinden önce açılmış olmaları kaydıyla, adli yargıda , diğerbir

⁵ TFF Uyuşmazlık Çözüm Kurulu Talimatı, madde 2, “Kurulun Yargı Yetkisi.”

⁶ TFF Uyuşmazlık Çözüm Kurulu Talimatı, madde 22, “Yürürlükten Kaldırılan Hükümler.”

⁷ TFF Uyuşmazlık Çözüm Kurulu Talimatı, madde 23, “Yürürlük.”

⁸ TFF Uyuşmazlık Çözüm Kurulu Talimatı, Geçici Madde 1.

deyimle Asliye Hukuk Mahkemelerinde görülmeye devam edeceklerdir. Ancak talimatın yürürlük tarihi olan 11.07.2015 tarihinden itibaren, futbolcu alacağı davaları uyuşmazlık Çözüm Kurulunun münhasır grev ve yetkisikapsamında , Uyuşmazlık Çözüm Kurulunda incelenecek ve karara bağlanacaktır.

Uyuşmazlık Çözüm Kurulu Hakem Heyetinin kararlarına karşı Tahkim Kuruluna itiraz süresi , kararın tebliğinden itibaren 7 gündür.

Yukarıda sözü geçen yeni UÇK Talimatı ile 11.07.2015 tarihinden itibaren futbolcu alacağı davaları tekrar, Türkiye Futbol Federasyonu bünyesi içinde incelenip karar bağlanmaya başlayacaktır. 11.07.2015 tarihinden itibaren futbolcu alacağı davalarında görevli yer , TFF Uyuşmazlık Çözüm Kurulu olmuştur.

YETKİ

Sporcular ile Kulüpler arasındaki sözleşmeler tam iki tarafa borç yükleyen sözleşmelerdir. Burada yapılan sözleşmeler, federasyonlara gönderilen tip sözleşmeler ise yetkili mahkeme maddesi bulunmaz ancak özel sözleşmelerde yetkili mahkeme maddesi bulunmaktadır. Yetkili mahkemenin bulunmadığı tip sözleşmelerde , taraflar arasında alacağı ilişkin bir anlaşmazlık çıktığı takdirde davanın nerede açılacağı veya diğer bir deyimle Yetkili Mahkeme konusu gündeme gelmektedir.

HMK 5 ve devamı maddelerinde Yetki , düzenlenmiştir. HMK madde 6'da genel yetkili mahkeme, davalının , davanın açıldığı tarihte yerleşim yeri mahkemesidir. HMK Madde 10'da sözleşmeden doğan davalarda sözleşmenin ifa edileceği yer mahkemesi yetkilidir. İfa yerinin açıkça belli olması veya belirlenmiş olması halinde, eski BK m. 73 , yeni BK m.89 hükmü uygulanmaz ve buna dayalı olarak alacaklının yerleşim yeri mahkemesinde dava açılmaz. Ancak sporcu ile kulüp arasında imzalana sözleşmelerde ifa yeri belirli değildir. Çünkü sporcu deplasmana gitmekte ve maçların bir kısmını başka şehirlerde oynamaktadır. Bu durumda belirli bir ifa yerinden bahsetmek son derece güçtür.

BK m.89'a göre Borcun ifa yeri , tarafların açık veya örtülü iradelerine göre belirlenir. Aksine bir anlaşma yoksa, aşağıdaki hükümler uygulanır ;

“Para borçları alacaklının ödeme zamanındaki yerleşim yerinde,

Para borçları, sözleşmenin kurulduğu sırada borç konusunun bulunduğu yerde, Bunların dışındaki bütün borçlar, doğumları sırasında borçlunun yerleşim yerinde, ifa edilir.” Demektedir.

Sporcu ve kulüp arasındaki veya antrenör kulüp arasındaki sözleşmeler , hizmet sözleşmesi veya iş sözleşmesi olarak kendini göstermektedir.Hizmet sözleşmesi iş görme amacını güden , yani konusu insan emeği olan sözleşmelerdir. Hizmet sözleşmesi ,işçinin işverene bağımlı olarak belirli veya belirli olmayan süreyle iş görmeyi ve işverenin de ona zaman veya yapılan işe göre ücret ödemeyi üstlendiği sözleşmedir.(BK.m.393/1).

Hizmet sözleşmesi tam iki tarafa borç yükleyen sözleşmelerdendir, zira hem işverenin , hem de işçinin edimleri karşılıklı olarak değişilmektedir.

Hizmet sözleşmesini düzenleyen hükümler sadece borçlar kanunundakilerden ibaret değildir.Nitekim 4557 sayılı iş kanunu ile 2822 sayılı Toplu İş Sözleşmesi, grev lokavt kanununda hizmet sözleşmesi ile ilgili birtakım özel hükümler yer almaktadır.Ancak İş Kanunu hizmet sözleşmesinden “iş sözleşmesi “ olarak söz etmektedir. (İş Kanunu m. 1).

Sporcu ve antrenör ile kulüplerin arasında imzalanansözleşmelerde,sporcunun ve antrenörün edimini ifa yeri belli değildir.Esasen ifa yerinin belli olması da mümkün değildir ve değişkenlik gösterir.Çünkü sporcunun ve antrenörün kulüp için maça çıkacağı yerler ve dolayısıyla hizmet edeceği yerler değişkenlik gösterir. Genelde İki haftada bir deplasmana , başka şehirlere gidildiği düşünüldüğünde , bu sözleşmelerde sporcu ve antrenör açısından, belirli bir ifa yerinden söz edilemez. Bu durumda sporcu ve antrenör sözleşmelerinde, sporcu ve antrenör açısından ifa yeri belirli değildir. Kulüpler bakımından iseedimini ifa yeri belirli değilse ki, Federasyonlara gönderilen “Tip Sözleşmelerde” genelde belirli değildir. Sporcunun veya antrenörün alacağına ilişkin davalar , BK.m. 89 kapsamında “para borcu”dur ve alacaklının ikametgahında ödenir. Bu durumda bu tip davaların, davacı konumunda bulunan sporcunun ve antrenörün dava sırasındaki yerleşim yerinde açılması mümkündür.

Sonuç olarak , sporcu ve , antrenör alacağı davalarında HMK madde 6’ya göre genel yetkili mahkeme olan , davalının ikametgahında açılacağı gibi , ifa yerinin

sözleşmede açıkça belirli olmadığı durumlarda HMK madde 10 ve BK Madde 89 uyarınca , para borcuna dönüşmüş olan alacağa ilişkin davanın davacı alacaklının yerleşim yeri mahkemesinde de açılabilir.

SPORCU ALACAĞI DAVALARINDA HAKLI-HAKSIZ FESİH TAZMİNATI

Sporcu sözleşmeleri , sporcular ile kulüpler arasında yapılan ve taraflara karşılıklı borçlar yükleyen sözleşmelerdir. Profesyonel sporcular bir ücret karşılığında, antrenör nezaretinde spor müsabakalarına katılan , futbol, basketbol, voleybol, golf, tenis, atletizm vb. gibi dallarda, düzenli antrenman yapan ve belirli bir spor dalında uzmanlaşan kişilerdir.⁹

Sporcu sözleşmesi , sporcunun , kulüp adına yarışmayı kabul ettiği, takım sporlarında, takım sporunu yapmayı taahhüt ettiği ve buna ilişkin olarak iş görme edimini yüklediği sözleşmedir.Kulüp sporcunun işini görülmesini isteme hakkına, sözleşme süresince yaptığı aykırı davranışlarla ilgili olarak disiplin cezası verme hakkına, ve gerektiğinde özel hayatına müdahale hakkına sahiptir.İş sahibi ise , sporcunun bu iş görme edimi karşılığında , iş görme borcu altına giren sporcuya ücret ödeme yükümlülüğü altına girmektedir.Diğer bir deyimle sporcunun ücretinin isteme hakkı ve yıllık ücretli izin hakkını talep etme hakkı bulunmaktadır. 4857 sayılı İş kanunu'nun 4. Maddesinin (g) bendi, (1475 sayılı önceki iş kanunu'nun 5. Maddesinin 9. Bendi) gereğince, sporcular hakkında iş kanunu hükümlerinin uygulanmayacağı ifade edilmiştir.Bu durumda sporcu ile kulüp arasındaki ilişkiye, Borçlar Kanunu 393/1. Maddesi ve devamı ,gereğince Hizmet Sözleşmesine ilişkin hükümler uygulanacaktır.

Taraflara sözleşme ile yükledikleri karşılıklı edimleri yerine getirmedikleri takdirde, diğer taraf ödemezlikdef'ini ileri sürerek kendi edimini yerine getirmeyebilir.Bu durumda tarafların sözleşmeyi feshetme hakları da vardır. Sözleşmeyi feshetme hakkı olan sporcu veya kulüpler,federasyonların transfer tescil talimatlarına göre hareket etmek durumundadırlar. Örneğin futbolda , “Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transfer Talimatı”²⁶ ve devamı maddelerinde, basketbolda , Sözleşmeli Sporcular Lisans Tescil ve Transfer yönergesi 34 ve devamı maddelerinde, feshin şartları ve usulü ayrıntılı olarak

⁹ PETEK-ERTAŞ, Spor Hukuku, s. 237 , Ankara, 2005.

yazılmıştır. Burada söz konusu olan fesihler bildirimli ve bildirimsiz fesih olarak bir ayrıma tabi tutulmamıştır. Bu bakımdan Borçlar Kanunu ve İş Kanunundan ayrı bir nitelik taşır. Burada belirtilmesi gereken nokta , talimat ve yönerge hükümlerinin yanında emredici ve genel nitelik taşıyan Borçlar Kanununun haklı feshe ilişkin hükümlerinin uygulama alanı bulacağıdır.

KULÜBÜN SÖZLEŞMEYİ FESİH HAKKI

Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transfer Talimatına göre, 26. Maddede karşılıklı fesihten bahsettikten sonra 27. Madde kulüplerinsözleşmeyi fesih hakkı düzenlenmiştir. Buna göre ;

- Futbolcunun futbol faaliyeti dışında vaki hastalık veya istirahat halinin 6 ayı aşması,
- Futbolcunun en az 6 ay müddetle kesinleşmiş hak mahrumiyeti veya müsabakadan men cezası almış olması,
- Futbolcunun bu talimatın 25. Maddesinde yazılan yükümlülüklerini ağır şekilde ihlal etmiş olması,
- Futbolcunun, Futbolcu Temsilcileri Talimatın aykırı davranışları nedeniyle kesinleşmiş en az 4 resmi müsabakadan men cezası almış olması,

Futbolcu sözleşmeden kaynaklanan edimlerini ifada temerrüde düştüğü takdirde, kulüp sözleşmesini feshetmek arzusunda ise , futbolcuya keşide edeceği bir ihtarname ile edimini uygun bir süre içerisinde yerine getirmesini bildirmek zorundadır. Futbolcu , söz konusu edimini yerine getirmediği takdirde, mehlın sona ermesinden itibaren ancak 7 gün içinde sözleşmesini feshedebilir.¹⁰

Basketbolda ise ,Sözleşmeli Sporcular Lisans Tescil ve Transfer Yönergesi 34. Maddesine göre,

- Sözleşmeli sporcunun , basketbol faaliyeti dışında vaki hastalık ve istirahat halinin altı ayı geçmesi veya geçeceğinin önceden tam teşekküllü bir hastaneden alınacak heyet raporu ile anlaşılması,
- Sözleşmeli sporcunun , mücbir sebep durumları hariç , ne sebeple olursa olsun, yedi gün ve daha fazla bir müddetle kulübüyle irtibatını kesmiş

¹⁰Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transfer Talimatı 27. Madde.

olması ve bu süre zarfında tüm müsabaka ve antrenmanlara katılmadığının noter kanalıyla tespit edilmesi,

- Sözleşmeli sporcuya 6 ay müddetle hak mahrumiyeti veya müsabkalardan men cezasının verilmesi ve bu cezanın kesinleşmesi,
- Sözleşmeli sporcunun kulüp disiplini ve genel ahlak kurallarına aykırı davranışlarda bulunması.¹¹
- Bu sebeplerin varlığı aynı zamanda Borçlar Kanununun Haklı Nedenle Fesih için yeterlidir.

SPORCUNUN SÖZLEŞMEYİ FESİH HAKKI

Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transfer Talimatının 28. Maddesinde ,futbolcunun sözleşmeyi fesih hakkı düzenlenmiştir.Buna göre ;

- Kulüp futbolcunun ücretini ödemede temerrüde düştüğü takdirde , futbolcusözleşmesini feshetmek arzusunda ise , kulübüne ve bilgi için TFF'na noterden keşide edeceği bir ihtarname ile ücretinin 30 gün içinde ödenmesini bildirmek zorundadır. Kulüp söz konusu mehle rağmen ücretini ödemediği takdirde , futbolcumehlin sona ermesinden itibaren ancak 7 gün içinde sözleşmeyi feshedebilir.
- Kulüp sözleşmeden kaynaklanan diğer edimlerini ifada temerrüde düştüğü takdirde , futbolcu sözleşmesini feshetmek arzusunda ise, kulübe keşide edeceği bir ihtarname ile edimini uygun bir süre içerisinde yerine getirmesini bildirmek zorundadır. Kulüp söz konusu mehle rağmen edimlerini yerine getirmediği takdirde, futbolcu mehlin sona ermesinden itibaren ancak 7 gün içinde sözleşmesini feshedebilir.
- Yukarıdaki fıkralarda belirtilen süreler futbolcu aleyhine değiştirilemez,
- TFF kendisine 1. Fıkra kapsamında gönderilen ihatranameyi tebliği tarihinden itibaren en geç 7 gün içerisinde faks veya herhangi bir şekilde kulübe bildirir.1. fıkra kapsamındaki süreler TFF bildirimini ya da noter ihtarından kulübe hangisi erken tebliği edilmiş ise onun tebliği tarihinden itibaren işlemeye başlar.Ayrıca TFF, kulübe yaptığı bildirimini tarihini

¹¹Sözleşmeli Sporcular Lisans Tescil ve Transfer Yönergesi 34. Madde.

gösterir belgeyi ihtarnameyi keşide eden futbolcuya ya da vekiline gönderir.

- 23 yaş üstü bir profesyonel futbolcu , sezon sonunda , kulübün oynadığı resmi müsabakaların %10'undan daha azında görevlendirildiği takdirde , sözleşmeyi sportif haklı sebeple feshetme hakkına sahip olabilir.Böyle bir durum futbolcunun durumu ve somut olayın şartlarına göre değerlendirilir.
- Futbolcu sportif haklı nedenle feshi kulübün ilgili sezondaki son müsabakasından itibaren 15 gün içinde yapmak zorundadır.¹²

Basketbolda ise Sözleşmeli Sporcular Lisans Tescil ve Transfer Yönergesi 36. Maddesine göre,

- Bu yönerge ve sözleşme gereğince yapılması gereken ödemelerin kulüp tarafından ödeme tarihini takip eden otuz gün zarfında yapılmamış olması nedeniyle temerrüde düşülmesi ve sigorta kayıtlarının sezon sonu öncesi silinmesi veya primlerin yatırılmaması halinde , sporcu sözleşmesinin feshini Federasyon Yönetim Kurulundan isteyebilir.

Sporcunun sözleşmesini feshedebileceği , nedenlerin sadece talimat veya yönergede yazılanlarla sınırlı olmaması gerekir.Taraflar arasında iki tarafa borç yükleyen sözleşmelerin olduğu düşünüldüğü takdirde, taraflar arasında sözleşme ilişkisinin sürdürülmesini imkansız hale getiren durumların varlığı söz konusu olabilir. Böyle bir durumun varlığı halinde , sporcunun haklı nedenle sözleşmenin feshini düzenleyen BK 435. Madde uyarınca haklı nedenle fesih isteyebilir. Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transfer Talimatının ve Sözleşmeli Sporcular Lisans Tescil ve Transfer Yönergesinde tanımlanan unsurların haklı neden sayılacağına şüphe yoktur.Ancak talimat ve yönerge dışındaki sebeplerde sporcular için haklı neden sayılabilir.Çünkü kulüplerin sözleşmeyi fesih hakkını kullanacağı sebepler sayıca sporcularınkinden daha fazladır.

FESİH USULÜ

Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transfer Talimatının 29. Maddesinde ,

¹²Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transfer Talimatı 28. Madde.

- Fesih hakkını kullanmak isteyen taraf, fesih açıklamasını noter kanalıyla bir ihbarname keşide etmek suretiyle gerçekleştirmli ve bu ihbarnamenin bir suretini bilgi için TFF'ye göndermelidir,
- TFF, anılan ihbarnamelerin suretlerini tebellüğ ettiğinde feshi kayıtlarına işler ve bu işlemi taraflara bildirir,
- Fesih halinde futbolcu, ancak transfer olacağı kulübün feshin hukuki ve sportif cezai sonuçlarından müteselsilen sorumlu olduğunu kabul ettiğini belirten taahhünameyi imzalaması halinde transfer olabilir.¹³

Sözleşmeli Sporcular Lisans Tescil ve Transfer Yönergesi 37 maddesi Fesih İhbarı ve Fesih başlığı altında basketbolda feshin usulünü ele almıştır. Buna göre;

- İş bu yönergeye aykırılık durumunu noter kanalıyla karşı tarafa ihbarname ile keşide etmek ve bunun bir örneğini Federasyona göndermek mecburiyetindedir. Bu tebligata rağmen 5 gün içinde sözleşme hükümleri yerine getirilmezse ilgilinin talebi üzerine verilecek federasyon yönetim kurulu kararı kesindir.
- Sözleşmesini fesihte Federasyon tarafından haklı görülen sporcu, ilk transfer döneminde dilediği kulüple hiçbir şart aramaksızın sözleşme imzalayabilir.
- Tarafların bu yönerge hükümleri dışında kalan nedenlerden dolayı yapacakları tek taraflı fesih işlemlerinden doğacak hukuki ve mali vecibeler, fesih işlemi gerçekleştiren tarafa aittir.¹⁴

FESİH TAZMİNATI

A) HAKLI FESİH TAZMİNATI

Borçlar Kanununun 112. Maddesinde “Borcun ifa edilmemesi” düzenlenmiştir. Buna göre , “Borç hiç veya gereği gibi ifa edilmezse borçlu, kendisine hiçbir kusurun yüklenemeyeceğini ispat etmedikçe, alacaklının bundan doğan zararını gidermekle yükümlüdür.” Bu madde gerek sporcunun gerekse kulübün , sözleşme yüklediği edimlerine aykırı davranması durumunda uygulanmalıdır. Sporcu sözleşmeleri tam iki tarafa borç yükleyen sözleşmelerdendir. Budurumda

¹³Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transfer Talimatı 29. Madde.

¹⁴Sözleşmeli Sporcular Lisans Tescil ve Transfer Yönergesi 37 maddesi

borcun gereği gibi veya hiç ifa edilmemesi nedeniyle zarara uğrayan karşı taraf (kulüp veya sporcu), uğradığı zararın giderilmesini talep hakkına sahiptir.

Nitekim Borçlar Kanununun 437. Maddesi gereğince, “Haklı fesih sebepleri, taraflardan birinin sözleşmeye uymamasından doğmuşsa o taraf sebep olduğu zararı, hizmet ilişkisine dayanan zararı, hizmet ilişkisine dayanan bütün haklar göz önünde tutularak, tamamlane gidermekle yükümlüdür.

Diğer durumlarda hakim , bütün durum ve koşulları göz önünde tutarak haklı sebeple feshin maddi sonuçlarını serbestçe değerlendirir.”

Bu hükmün sporcu sözleşmelerinde uygulanması gerekir.çünkü yukarıda incelediğimiz talimat ve yönergenin fesih nedenleri ile ilgili maddeleri, borçlar kanununda tanımlanan haklı nedenlerdir.Bu nedenle sözleşmesini haklı nedenle fesheden taraf , diğer bir deyimle sözleşmenin feshinde haklı olan taraf sözleşmeden beklediği menfaatler ve yoksun kaldığı gelirler için tam bir tazminat talep edebilir. Sözleşmesi fesh edilen taraf , haklı fesheden dolayı tazminat için , bu fesih sonucunda zarara uğrasa dahi tazminat alamaz.

Buradaki tazminatın hesaplanmasında bazı noktalara değinmek gerekir. Sporcu veya kulüp akdi haklı nedenle feshettikten sonra başka bir anlaşma imzalamış ile hakkaniyet gereği , yapılan yeni anlaşmadaki edimler , olası tazminatın hesabında tenzil edilmelidir.Genelde akdi haklı nedenle fesih eden sporcular başka kulüplerle sözleşme imzalamaktadırlar.Ancak akdin fesih tarihleri transfer döneminin dışında gerçekleşebilir. O zaman sporcu yeni bir sözleşme imzalamayacaktır. Bu durumda haklı fesih tazminatı ne şekilde hesaplanacaktır? Yüksek mahkemenin bu yönde bir kararı olmamakla birlikte, Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulunun , kararları mevcuttur.

Tazminat hukukunun temel ilkelerinden biri de “denkleştirme ilkesidir.” Denkleştirme ilkesine göre ; borca aykırı bir davranıştan ötürü alacaklı bir taraftan zarara uğrarken, diğer taraftan bazı menfaatler elde etmişse, bu menfaatlerin zarar hesap edilirken, nazara alınarak zarardan mahsup edilmesi gerekir. Bu ilkenin görünüm şekli eski Borçlar Kanununun 325. Maddesi, řu anda geçerli olan Borçlar Kanununun 408. Maddesi , hiçbir değişikliğe uğramamıştır.Borçlar Kanunu 408. Maddesinin 2. Fıkrasına göre “...Ancak işçinin bu engelleme sebebiyle yapmaktan kurtulduğu giderler ile başka bir işi yaparak kazandığı veya kazanmaktan bilerek kaçındığı yararlar ücretten indirilir.”

Nitekim TFF Tahkim Kurulunun 2009/640 E, 2010/38 K sayılı ve 28.01.2010 tarihli kararı bu yöndedir.¹⁵

Burada belirtilmesi gereken diğer bir nokta , mahrum kalınan kar hesaplanırken diğer bir deyimle denkleştirme ilkesi gereği tazminat hesaplanırken , şarta bağlı olan alacakların durumunun ne olacağıdır. Örneğin , özellikle futbolcu sözleşmelerinde , bir kısım olan alacak “maç başı “ alacağı olarak sözleşmelerde yer almaktadır. Bu durumda akdi haklı bir nedenle feshetmesinden dolayı maçları oynayamayan futbolcunun , bu maç başı alacakları, haklı fesih tazminatı hesabına dahil edilecek midir ?

TFF Tahkim Kurulu Kararlarında , “Ödenmesi şarta bağlı olup, doğup doğmayacağı belli olmayan maç başı ücretler dikkate alınmaksızın....” Diyerek, şarta bağlı olan alacakların , doğup doğmayacağı belli olmayacağından, haklı fesih tazminatında dikkate alınmayacağını belirtmiştir. Nitekim TFF Tahkim Kurulunun 2009/640 E, 2010/ 38 K sayılı ve 28.01.2010 tarihli kararında bu çok açık bir şekilde belirtilmiştir.¹⁶

Yargıtay 9. Hukuk Dairesi 22.05.2012 gün, 2012/779 E., 2012/17960 K sayılı kararında, “...*Borçlar Kanununun 325 (Eski BK) maddesi, yeni BK 408. Maddesi , işçinin sözleşme kapsamında işi yapmaması sebebiyle tasarruf ettiği miktar ile diğer bir işten elde ettiği gelirleri veya kazanmaktan kasten feragat ettiği şeyler kalan süreye aiit ücretler toplamından indirilmelidir. Bu konuda gereken araştırmaya gidilmeli , işçinin sözleşmenin feshinden sonraki dönemde başka bir işten gelir elde edip etmediği ya da iş arayıp aramadığı araştırılarak usulü kazanılmış hak ilkesi de gözetilerek sonuca gidilmelidir..”* denmiştir. Yukarıda bu yol izlenerek hesap yapılmış ve tazminata esas olacak miktar bulunmuştur.

¹⁵ TFF Tahkim Kurulunun 2009/640 E, 2010/38 K sayılı ve 28.01.2010 tarihli kararında, “...Yukarıda belirtilen olgular çerçevesinde ; Futbolcunun , sözleşmenin yerine getirilmesinden kurtulması ve böylelikle çalışma gücünün serbest kalması sonucu mesleki tecrübesi formasyonu, yetenekleri kapsamında başka bir işten sağladığı veya sağlamaktan kasten feragat ettiği kazançlar, sözleşme konusu işi yapmaması yüzünden tasarruf ettiği giderler, sözleşmenin bakiye süresi, bakiye süre ücret alacağının peşin sermaye değeri gözetilerek , haksız fesih tazminat alacağının takdiren fesih sonrası döneme ilişkin Futbolcuya ödenmesi öngörülen 96.000 EURO Toplam ücretten %60 oranında indirime gidilerek, 38.400 EURO karşılığı olarak 82.421 TL olarak belirlenmesinin hakkaniyete uygun bulunacağı kanaatine varılmıştır.

Yukarıda açıklanan nedenlerle Futbolcu tarafından ileri sürülen itirazların kısmen kabulü ile Futbolcunun ücret alacağının 122.028,20 Euro, tazminat alacağının 82.621 TL olarak değiştirilmesine, Kulüp itirazlarının reddine, Uyuşmazlık Çözüm Kurulu Kararının bu şekilde değiştirilerek onanmasına oybirliği ile karar verilmiştir.”

¹⁶ TFF Tahkim Kurulunun 2009/640 E, 2010/38 K sayılı ve 28.01.2010 tarihli kararında, “...Sözleşmede , Futbolcuya fesih tarihi sonrasındaki 2009-2010 Futbol Sezonu için 48.000 Euro peşinat ücreti, 10 eşit taksitte toplam 48.000 Euro aylık ücret , 34 lig maçı üzerinden toplam 64.000 Euro maç başı ücret ödemesi öngörülmüştür. Ödenmesi şarta bağlı olup , doğup doğmayacağı belli olmayan maç başı ücretler dikkate alınmaksızın, fesih ile futbolcu 96.000 Euro ücrete hak kazanma imkanından mahrum kalmıştır. Bu miktar Futbolcunun uğradığı maddi zararı üst sınırını oluşturur.”

Somut olayımızda, tartışılması gereken diğer bir konu da denkleştirme ilkesi gereği, tazminatın belirlenmesinde yapılacak takdiri indirim oranıdır. Bu konuda Yargıtay 0. Hukuk Dairesinin 22.05.2012 gün, 2012/779 E., 2012/17960 K sayılı kararına bakmakta yarar vardır,

“...mahkemece daha önce benzer şekilde verilen kararların Yargıtay tarafından onandığı gerekçesi ile bakiye süreye ait ücretlerden %40 oranında indirime gidilerek istekle ilgili karar verilmiştir. Her dosya kendi içindeki delillere göre değerlendirilmelidir. Sözleşmenin süresi ile çalışılmayan ve çalışılan süreler her dosyada birbirinden farklıdır. İş sözleşmesinin kalan kısmının az olması halinde somut olayın özelliğine göre bozma nedeni yapılmamış olan oransal indirimin, olması gerkenmiş gibi tüm benzer dosyalara uygulanması doğru olmaz...”

Sonuç , örnek olarak sunduğumuz tahkim kurulu kararında haklı fesih tazminatının hesabında %60 tenzilat yapılması, bu indirim oranının tüm dosyalara uygulanması anlamına gelmemektedir. Her olayın özelliğine göre , sporcunun sözleşmeyi feshettikten sonra başka bşirsözleşem imzalamış olup olmaması veya ikinci sözleşmesinde garanti ücretin bulunmaması gibi unsurlar hep birlikte değerlendirilmesi gerekmektedir.

HAKSIZ FESİH TAZMİNATI

Borçlar Kanunu 438. Madde Haklı Neden Dayanmıyan Fesi düzenlenmiştir. Bu madde 818 sayılı Borçlar Kanununda karşılığı bulunmayan bir madde değildir. Bu maddeye göre ; “ İşveren haklı neden olmaksızın hizmet sözleşmesini derhal feshederse işçi, belirsiz süreli sözleşmelerde , fesih bildirim süresine , belirli süreli sözleşmelerde ise , sözleşme süresine uyulmaması durumunda, bu sürelere uyulmuş olsaydı kazanabileceği miktarı tazminat olarak isteyebilir.

Belirli süreli hizmet sözleşmesinde işçinin hizmet sözleşmesinin sona ermesi yüzünden tasarruf ettiği miktar ile başka bir işte elde ettiği veya bilerek elde etmekten kaçındığı gelir, tazminattan indirilir.

Hakim bütün durum ve koşulları göz önünde tutarak, ayrıca miktarını serbestçe belirleyeceği bir tazminatın işçiye ödenmesine karar verebilir ; ancak belirlenecek tazminatın miktarı işçinin altı aylık ücretinden fazla olamaz.”

818 sayılı Borçlar Kanununda yer verilmeyen “haklı sebebe dayanmayan fesihte” kenar başlıklı yeni bir maddedir.

Üç fıkradan oluşan maddede , haklı sebebe dayanmayan feshin sonuçları düzenlenmektedir.

Maddenin birinci fıkrasında , işverenin haklı sebep olmaksızın hizmet sözleşmesini derhal feshetmesi durumunda işçinin, belirsiz süreli sözleşmelerde fesih bildirim süresine ve belirli sözleşmelerde ise, sözleşme süresine uyulmaması nedeniyle, bu sürelere uyulsaydı kazanabileceği miktarı tazminat olarak isteyebileceği belirtilmektedir. Bu tazminat ile hizmet sözleşmesinin işveren tarafından haklı bir sebep olmaksızın taraflarca kararlaştırılan süreden önce feshedilmesi yüzünden işçinin uğradığı olumlu (müspet) zararın karşılanması amaçlanmıştır.Böylece işveren haklı bir neden olmaksızın , hizmet sözleşmesini sona erdirirse, fıkroda öngörülen tazminat yaptırımıyla karşılaşacaktır.

Maddenin ikinci fıkrasında , birinci fıkroda hükmedilecek denkleştirme (mahsup) kuralına yer verilmektedir.Buna göre işçinin hizmet sözleşmesinin sona ermesi yüzünden tasarruf ettiği miktar ile başka bir mişten elde ettiği veya bilerek etmekten kaçındığı , işçinin her iki sözleşme türünden birinden isteyebileceği tazminattan indirilecektir.

Maddenin son fıkrasında ise , birincifıkradac öngörülen tazminattan ayrı olarak, işçinin altı aylık ücretinden fazla olmamak kaydıyla işverenden tazminat isteyebileceği öngörülmektedir. Bu tazminatın miktarı, hakim tarafından somut olayın bütün durum ve koşulları tarafların sosyo ekonomik durumları, sözleşmenin devam süresi, fesih için ileri sürülen sebep) göz önünde tutularak serbestçe belirlenecektir.”

Sözleşmeli Sporcuların Lisans , Tescil ve Transfer Yönergesinde, haksız Feshe ilişkin olarak bir düzenleme bulunmamaktadır.Haksız fesih ile karşılaşan basketbol oyuncusu veya basketbol kulübü, genel hükümlerden hareketle Borçlar Kanununun yukarıda bahsettiğimiz 438. Maddesine göre hüküm verilecektir.

Futbolda ise, Borçlar Kanunundaki 438. Madde düzenlemesi dışında, Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transfer Talimatının, “Sportif Cezalar” başlıklı 30. Maddesine göre , profesyonel futbolcu sözleşmelerinin koruma dönemleri içerisinde haklı bir sebebe dayanmadan (haksız olarak) feshedilmesi

halinde, tazminat ödeme yükümlülüğünün yanı sıra, haksız tarafa aşağıda belirtilen cezalar uygulanır.

Haksız feshin yukarıda belirtilen koruma dönemlerinde futbolcular tarafından gerçekleştirilmesi halinde futbolcuya altı ay süreyle resmi müsabakalardan men cezası verilir. Ağırlatıcı sebeplerin varlığı halinde, söz konusu men cezasının süresi oniki aya çıkarılabilir. Bu sportif cezalar futbolcuya ve ilgili kulüplere tebliğ edilir ve tescilli olduğu kulübün; devre arasından sonraki ilk resmi müsabakasından, sezonun ikinci devresinde veya sezon bittikten sonra sportif cezanın verilmiş olması halinde ise takip eden yeni sezonun ilk resmi müsabakasından itibaren infaza başlanır.

Koruma döneminden sonra sözleşmenin herhangi bir haklı sebep veya sportif haklı sebep olmaksızın feshi sportif cezalara sebebiyet vermez. Bununla birlikte koruma dönemi dışında, futbolcunun sözleşmesini tescil edildiği kulübün ilgili sezondaki son resmi maçından itibaren 15 gün içinde feshetmemesi halinde futbolcuya disiplin cezaları uygulanabilir.

Koruma dönemleri, sözleşme yenilendiğinde veya önceki sözleşmenin uzatılması hallerinde yeniden başlar.

Koruma dönemi içerisinde futbolcuyu feshe yönelten veya sözleşmenin feshine neden olan kulüplere fesih tazminatı ödeme yükümlülüğünün yanı sıra sportif yaptırımlar da uygulanabilir. Önceki sözleşmesini haklı bir sebep olmaksızın sona erdiren profesyonel futbolcu ile sözleşme imzalayan kulübün aksi ispat edilmedikçe futbolcuyu sözleşmesini feshe yönelttiği varsayılır. Bu durumda, kulüp, iki transfer ve tescil dönemi boyunca yeni bir futbolcu transfer etmekten men edilir.

Profesyonel futbolcunun transferini kolaylaştırmak amacıyla futbolcu ile kulübü arasındaki sözleşmeyi feshe yöneltecek şekilde hareket eden kişiler (kulüp yetkilileri, futbolcu temsilcileri, futbolcular, vs.) de cezalandırılırlar.

Sportif cezalar ancak talep üzerine münhasıran Uyuşmazlık Çözüm Kurulu tarafından verilebilir. Bunun için, TFF tarafından bu talimatın 29. maddesi uyarınca yapılan bildirim takip eden transfer ve tescil döneminin sonuna kadar Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'na müracaat edilmesi şarttır. Bu süre, hak düşürücü süre niteliğindedir.

Nitekim TFF Tahkim Kurulunun 2009/192 E, 2009/ 385 K sayılı ve 25.06.2009 tarihli kararında , sözleşmesini haklı bir neden olmadan fesheden futbolcuyu tazminata mahkum etmiştir,

“..Yukarıda belirtilen olgular karşısında, taraflar arasındaki sözleşme Futbolcunun feshi neticesinde 09.01.2009 tarihi itibariyle sona ermiştir. Bilindiği üzere fesih sürekli borç ilişkilerini ileriye etkili olarak sona erdiren işlemdir ve fesihten önce sözleşmeden doğan alacaklar fesihten etkilenmezler ve varlıklarını korurlar. Futbolcu 2008-2009 Futbol Sezonuna ilişkin olarak , fesih işleminden önce doğduğunu belirttiği toplam 168.750 TL tutarındaki ücret alacağını talep etmektedir. Kulübün kurulumuz nezdinde, doğrudan bu miktara ilişkin bir itirazı bulunmamaktadır.

Futbolcunun 2008-2009 Futbol Sezonunda Kulüp bünyesinde profesyonel futbol faaliyeti yerine getirmediği, özellikle de kulübün ihtarlarına rağmen, Kulüp tarafından kendisine bildirilen antrenman programlarına uygun olarak çalışmalara katılmadığı sabittir.Nitekim Kulüp Futbolcunun iş görme edimini gereği gibi yerine getirmemesi nedeniyle uğradığı zararın Futbolcu tarafından tanzim edilmesi gerektiğini ifade etmektedir.

Profesyonel Futbol sözleşmesinde, futbolcunun asli edim yükümlülüğü kulüp forması altında müsabakalara katılma ve bu müsabakalara hazırlanma biçiminde iş görmeyi yerine getirmek, kulübün asli edim yükümlülüğü ise iş görme karşılığı ücret ödemektir. Futbolcunun haklı bir nedensiz iş görme edimini yerine getirmemesi borca aykırı bir davranış olacaktır. Genel olarak , Kulüp bu durum karşısında BK. M. 96 'ya (eski BK) , tazminat talep etme imkanına sahiptir. Tazminat alacağının ödenmesi dava yoluyla talep edilebileceği gibi , bunun mevcut bir davada karşı alacak defii olarak ileri sürülmesi de mümkündür.

BK .M .98/2 yollaması gereğince borca aykırılık hallerinde de uygulama alanı bulan, BK. M. 42'ye göre, zararın varlığını ve miktarını alacaklı ispat ile yükümlüdür. Aynı maddenin 2. Fıkrasına göre ise , alacaklının zararın varlığını ispatlamakla birlikte, miktarını ispatlayamadığı hallerde, hakim alacaklının aldığı tedbirleri ve durumun özelliklerini dikkate alarak zararın miktarını takdir ederek verecektir . Kulübün iş görme ediminin yerine getirilmemesi nedeniyle zarara uğradığı sabit olmakla beraber , miktarının BK. M. 42'ye göre

belirlenmesi gerekmektedir. Bu çerçevede , sözleşmede 2008-2009 futbol sezonu için öngörülen ücretlerin toplam miktarı, 2008-2009 Futbol Sezonunun kapsadığı 12 aylık toplam süre, fesih anına kadar bu sürenin 7 aylık kısmının geçmiş olması , bu dönemin %60'ı olarak takdir edilen Futbolcunun iş görmeye yükümlü olduğu süre, kararlaştırılan ücret ödemelerinin Kulübe Futbolcunun edimi olarak geri dönme oranı nazara alınarak, kulübün 68.250 TL zarara uğradığının kabulü gerekmiştir.”¹⁷

SONUÇ

Sonuç olarak futbolcu alacağı davalarında 21.07.2011 tarihinde TFF Ana Statüsünde yapılan değişiklik ile , Uyuşmazlık Çözüm Kurulu görev ve yetkisi değiştirilmiş ve ihtiyarı tahkim yeri haline gelmiştir. Bu aşamada, Genel Mahkemeler görevli olduğu için , genel mahkemelerin ve sayın Yargıtay'ın konu ile ilgili verdiği kararlar değerlendirilmiştir. Bu konuda , Yargıtay 13. Hukuk Dairesinin çok isabetli kararları ortaya çıkmış ve yerleşik kararlar oluşmuştur. Ancak TFF Uyuşmazlık Çözüm Kurulu talimatının tekrar değişmesi sonucunda, futbolcu alacağı uyuşmazlıklarında , TFF Uyuşmazlık Çözüm Kurulu 11.07.2015 tarihinden itibaren tek görevli yer haline gelmiştir. Burada belirtilmesi gereken nokta, TFF Uyuşmazlık Çözüm Kurulu Talimatı ile , amaçlanan uyuşmazlıkların kısa sürede ve TFF bünyesinde çözülmesidir. Ancak , uyuşmazlıkların kısa sürede çözülmesi amacıyla tarafların savunma hakkı büyük oranda kısıtlanmıştır . Her ne kadar genel mahkemelerde yargılama , TFFUÇK'na göre daha uzun sürse de , savunma hakkının kısıtlanmaması ve verilen kararların daha hakkaniyetli olması açısından daha sağlıklı olduğu kanısındayım.

Diğer taraftan bu kadar kısa süreler içerisinde , davaların çözüm yeri diğer bir deyimle “görev” ile ilgili bu kadar radikal statü değişikliklerinin yapılması, TFF açısından da ayrıca değerlendirilmelidir.

Diğer taraftan, Anayasanın yargı yetkisinin Türk Milleti adına bağımsız mahkemelerce kullanılacağını hüküm altına alan 9'uncu maddesi aynı zamanda yargıyı diğer erkler karşısında bağımsız kılan bir hükümdür. Bu sayede yürütme ve yasamanın yargıya çeşitli yollarla müdahale edebilme ihtimali ortadan

¹⁷ TFF Tahkim Kurulunun 2009/192 E, 2009/385 K sayılı ve 25.06.2009 tarihli kararı.

kalkmıştır. Bu durumda TFF bünyesinde veya diğer Federasyonlar bünyesinde kurulacak kurulların, yargı bağımsızlığı açısından ne durumda olduklarının ve Anayasanın ilgili maddelerine özellikle 9. maddesine ne derece uygun olduğu, değerlendirilmesi gereken bir konudur.

Antrenör alacağı davaları başka bir çalışmamızda değerlendirilecektir. Yaptığım çalışmanın okuyucuya ve meslektaşlarına faydalı olmasını diliyorum. Saygılarımla.

Av. Mehmet Serhan ÖZDEMİR

Ankara Barosu

Cep Tel : 0532 414 93 76

E mail : info@serhanozdemir.com

KAYNAKÇA :

PETEK-ERTAŞ, Spor Hukuku

Sözleşmeli Sporcular Lisans Tescil ve Transfer Yönergesi

Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transfer Talimatı .

TFF Uyuşmazlık zm Kurulu Talimatı.